

STORTINGET

Representantforslag 141 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Bengt Rune Strifeldt, Sivert Bjørnstad, Dagfinn Henrik Olsen og Per-Willy Amundsen

Dokument 8:141 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bengt Rune Strifeldt, Sivert Bjørnstad, Dagfinn Henrik Olsen og Per-Willy Amundsen om en bærekraftig reindriftsforvaltning

Til Stortinget

Bakgrunn

Reindriftsforvaltningen er underlagt Landbruksdirektoratet. Avdelingen for reindrift skal forvalte reindriftsloven og de økonomiske ordningene i reindriftsavtalen. Avdelingen har en rådgivende rolle overfor departementet i reindriftsavtaleforhandlingene.

Naturmangfoldet under press

I 2003 ble flere siidaer tvangsflyttet fra vinterbeite i Karasjok Sør til nyopprettet vinterbeite nord for Børselv i Porsanger pga. høyt reintall. Allerede da burde alarmen ha gått, fordi området nord for Børselv i dag kan karakteriseres som ørkenlandskap. Et område som tidligere var rikt på reinlav er nå tilnærmet klinisk fritt for dette.

På begynnelsen av 2000-tallet var reintallet for Vest-Finnmark på omkring 65 000 dyr, noe som økte til rundt 106 000 i 2012. Det økte reintallet, i kombinasjon med opprettelse av vinterbeite i et uegnet område, gjør at tilliten til reindriftsforvaltningen er svært svekket, og den berørte kommunen ble aldri hørt i saken. Kommunene må kunne stille krav til maksimalt øvre reintall i sine kommuner, fordi det er kommunene som best kjenner de lokale forholdene.

Påstander om tapt beiteland

Reinbeitedistriktene hevder i sine distriktsplaner at overbeite skyldes tapt beiteland. I Landbruksdepartementets rapporter fremkommer ikke endringer i areal som er tilgjengelig for reindrift. Dette stemmer veldig godt med det daværende fylkesmann i Finnmark, Anders Aune, påpekte i et brev til Landbruksdepartementet 31. oktober 1983. Det hadde da medgått reinbeitearealer til kraftutbygging, veibygging, boliger, hytter og industri. Men han viste samtidig til at reindriften hadde «erobret nytt land i betydelig omfang». Eller som han også formulerte det i brevet:

«I virkeligheten er det sammenlagt enorme arealer som er fraflyttet og overlatt til reindriften i etterkrigsårene, og utviklingen fortsetter i samme retning.»

Reindriften har i realiteten ikke tapt arealer, men heller fått større områder tilgjengelig. Dette bekreftes av reintallsutviklingen og utviklingen i jordbruksareal i drift, spesielt i Finnmark.

I 1969–1970 var reintallet i Finnmark på 68 715 rein, med hhv. 31 071 rein i Øst-Finnmark og 37 644 rein i Vest-Finnmark. Reintallet i Finnmark ble mer enn doblet frem til 2020, til 150 129 rein totalt, med hhv. 71 400 rein i Øst-Finnmark og 78 729 rein i Vest-Finnmark. I samme periode er jordbruksareal i drift i Finnmark redusert fra 109 tusen dekar til 91 tusen dekar.

Det er avgjørende at naturmangfold og økologisk bærekraft må være retningsgivende for fastsettelse av øvre reintall. Reindriftsforvaltningen må i større grad bidra til å utvikle reindriftnæringen som en rasjonell, markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv, og forslagsstillerne vil påpeke viktigheten av at økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft

er likestilt. Et reintall som er tilpasset beitegrunnet er avgjørende for å nå målet om en økologisk bærekraftig reindrift. Dersom man ser på naturutviklingen og målet om bærekraft bør det øvre reintallet i Finnmark ikke ligge over 1970–1980-nivå med et reintall på mellom 70 000 til 120 000 dyr. Et slikt bærekraftig nivå innebærer langt lavere antall rein inntil naturen er tilbake i balanse igjen.

Konflikter mellom reindrift og privat eiendom

Det har dukket opp stadig flere saker der reindriften har gått på bekostning av både privat og offentlig eiendom, uten at dette er blitt sanksjonert. Det er et gjentagende problem at reinsdyr tar seg til rette i hagene til folk, på dyrket mark og på kirkegårder. Reineier må pålegges større ansvar for gjeting av rein for å redusere påkjørsel av rein. Disse momentene medfører en stor belastning på samfunnet, ved at offentlige instanser må bruke mye tid og ressurser på dette problemet hvert år. Dette kan fort medføre nedprioritering av andre viktige saker for flere etater.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag på tiltak for å redusere øvre reintall tilnærmet nivået på 1970–80-tallet, slik at de i større grad samsvarer med beiteressursene og bidrar til at reindriften i fremtiden kan bli økologisk bærekraftig.
2. Stortinget ber regjeringen sikre større medvirkning av kommunene i reindriftsforvaltningen, slik at de kan stille krav til maksimalt øvre reintall i de respektive kommunene.
3. Stortinget ber regjeringen gjeninnføre offentlig oversikt over reintall på kommunenivå som et viktig styringsverktøy, og tilføre ressurser til kommunene for å sikre en bedre reindriftsforvaltning.
4. Stortinget ber regjeringen stille krav til distriktsplaner for reinbeitedistrikter som tar høyde for bærekraftig drift (bærekraftsplan) og som lokale myndigheter kan bruke i arbeidet med egen arealplanlegging.
5. Stortinget ber regjeringen vurdere sanksjoner og vurdere å frata reindriftutøvere rett til å drive med reindrift ved gjentatte brudd på reindriftsloven, ved gjentatte overtredelser inn i andre beitedistrikter og på dyrket mark, samt ved gjentatte overtredelser i boligområder, hager og kirkegårder.

10. april 2024

Bengt Rune Strifeldt

Dagfinn Henrik Olsen

Sivert Bjørnstad

Per-Willy Amundsen

